

ประกาศกระทรวงพาณิชย์

เรื่อง กำหนดชนิด และลักษณะของเครื่องวัดความชื้นข้าว
รายละเอียดของสุดที่ใช้ผลิต อัตราเพื่อเหลือเพื่อขาย และอายุคำรับรอง

เพื่อให้การกำหนดชนิดและลักษณะของเครื่องวัดความชื้นข้าวเกิดความชัดเจนและมีมาตรฐานส่งผลให้เกิดความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขาย คณะกรรมการซึ่งตั้งวัด จึงมีมติในคราวประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๑ เมื่อวันอังคารที่ ๑๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ เห็นชอบให้กำหนดชนิดและลักษณะของเครื่องวัดความชื้นข้าว

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ วรรคสอง มาตรา ๑๖ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติมาตราซึ่งตั้งวัด พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติมาตราซึ่งตั้งวัด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์โดยคำแนะนำของคณะกรรมการซึ่งตั้งวัด ออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๒ ในประกาศนี้

“ข้าว” หมายความว่า ข้าวเปลือก ข้าวเปลือกนึ่ง ข้าวสาร ข้าวสารนึ่ง ข้าวกล้อง และข้าวกล้องนึ่ง

“เครื่องวัดความชื้นข้าว” หมายความว่า เครื่องมือที่ใช้วัดหาค่าอัตราความชื้นของข้าวขณะอยู่นึ่ง โดยสามารถแสดงผลการวัดอัตราความชื้นได้ทันที แต่ไม่รวมถึงเครื่องวัดความชื้นข้าวที่ประกอบด้วยเครื่องซึ่งและใช้ความร้อนจากหลอดหรือ漉ดไฟฟ้าในการไล่น้ำออกจากเมล็ดข้าว

“ข้าวตัวอย่าง” หมายความว่า ข้าวที่ได้จากการสูบมาราจากข้าวที่จะใช้วัดหาค่าอัตราความชื้น “แบบมาตรา” (Standards) หมายความว่า เครื่องวัดความชื้นข้าวแบบมาตรา

“อัตราความชื้น” หมายความว่า อัตราส่วนร้อยละของน้ำหนักกึ่งในข้าวตัวอย่างต่อน้ำหนักข้าวตัวอย่าง

“ค่าขั้นหมายมาตรา” (Principal Scale Marks) หมายความว่า ค่าความแตกต่างระหว่างค่าที่แสดงสองค่าที่ต่อเนื่องกัน

“อุปกรณ์ควบ” (Ancillary Device) หมายความว่า อุปกรณ์ที่ใช้งานพิเศษเฉพาะที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับผลของการวัด เช่น ส่วนพิมพ์ค่า ส่วนแสดงราคา ส่วนแสดงผลรวม ส่วนแปลงค่าเครื่องซึ่ง เครื่องวัดอุณหภูมิ อุปกรณ์การเทข้าว หรือระบบอุปกรณ์อื่นๆ

“พิกัดกำลังสูงสุด” (Capacity) หมายความว่า ความสามารถของเครื่องวัดความชื้นข้าวที่สามารถวัดค่าอัตราความชื้นในเมล็ดข้าวได้

“ส่วนแสดงค่า” (Indicating Devices) หมายความว่า ส่วนของเครื่องวัดความชื้นข้าวที่ใช้แสดงค่าอัตราความชื้นของข้าวตัวอย่างที่วัดได้

“ค่าความคลาดเคลื่อน” (Error) หมายความว่า ผลการวัดอัตราความชื้นของเครื่องวัดความชื้นข้าวที่เปียงเบนไปจากผลการวัดอัตราความชื้นของแบบมาตรฐาน

“พิสัยการวัด” (Range) หมายความว่า ช่วงการวัดที่เครื่องวัดความชื้นข้าวสามารถวัดอัตราความชื้นได้

“อัตราเพื่อเหลือเฟือขาด” (Maximum Permissible Errors : MPE) หมายความว่า ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้ได้สูงสุดของเครื่องวัดความชื้นข้าว

ข้อ ๓ ให้เครื่องวัดความชื้นข้าวดังต่อไปนี้ เป็นเครื่องวัดที่อยู่ในบังคับแห่งพระราชบัญญัติ มาตราซึ่งตั้งไว้ พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติมาตราซึ่งตั้งไว้ พ.ศ. ๒๕๔๗

(๑) เครื่องวัดความชื้นข้าวเปลือกที่สามารถวัดอัตราความชื้นได้ถึงร้อยละ ๓๕ เท่านั้น

(๒) เครื่องวัดความชื้นข้าวสาร ข้าวกล้องที่สามารถวัดอัตราความชื้นได้ถึงร้อยละ ๒๐ เท่านั้น

(๓) เครื่องวัดความชื้นข้าวที่มีระบบการวัดแบบความต้านทานไฟฟ้าที่สามารถวัดอัตราความชื้นได้ถึงร้อยละ ๒๐ เท่านั้น

ข้อ ๔ เครื่องวัดความชื้นข้าว ที่ใช้ในการซื้อขาย หรือแลกเปลี่ยนสินค้ากับผู้อื่น หรือ การให้บริการวัด หรือการใช้เครื่องวัดเพื่อประโยชน์ในการคำนวณค่าตอบแทน ค่าภาษีอากร และค่าธรรมเนียม ต้องมีลักษณะตามที่กำหนดไว้ในประกาศนี้

ผู้ได้ประسังค์จะผลิตหรือนำเข้าเครื่องวัดที่มีลักษณะแตกต่างไปจากที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ ต้องผ่านการตรวจสอบจากสำนักงานกลางก่อน หากผลการตรวจสอบปรากฏว่าลักษณะของเครื่องวัด ดังกล่าวมีมาตรฐานไม่แตกต่างไปจากที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ และรัฐมนตรีเห็นชอบแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ให้คำรับรองเครื่องวัดดังกล่าวได้

ข้อ ๕ เครื่องวัดความชื้นข้าว ต้องทำให้ถาวรและไม่เป็นเครื่องมือของการฉ้อโกงได้สะดวก

เครื่องวัดความชื้นข้าว ต้องทำด้วยวัสดุที่ดี มีการออกแบบและสร้างขึ้นในลักษณะที่เมื่อใช้งานอย่างปกติธรรมดากลางๆ ไม่มีความถูกต้องอยู่เสมอ ส่วนประกอบของเครื่องวัดต้องทำงานได้อย่างต่อเนื่อง ไม่ชำรุด โค้งงอ หรือผิดเพี้ยนไปจากเดิม จนทำให้มีผลต่อความถูกต้องของเครื่อง ในกรณีที่มีการปรับแต่งเครื่องวัด เครื่องวัดซึ่งปรับแต่งแล้ว ต้องรักษาสภาพความถูกต้องได้อย่างเหมาะสม และมีลักษณะการใช้งานตามชนิดข้าวที่ระบุไว้อย่างชัดเจน

ข้อ ๖ เครื่องวัดความชื้นข้าวต้องมีที่สำหรับผนึก เพื่อป้องกันการปรับเปลี่ยนแก้ไขภายหลัง การตรวจรับรองแล้ว ซึ่งจะทำการแก้ไข ดัดแปลง หรือซ่อมแซมเครื่องวัดนั้นได้ก็ต่อเมื่อต้องทำลายผนึกก่อน

ข้อ ๗ ความเที่ยงของเครื่องวัดความชื้นข้าวต้องอยู่ภายในอัตราเพื่อเหลือเฟือขาดที่กำหนดไว้ในประกาศนี้

อัตราเพื่อเหลือเพื่อขาดสำหรับการให้คำรับรองชั้นแรก การให้คำรับรองชั้นหลัง และการตรวจสอบเครื่องวัดความชี้น้ำข้าวที่ใช้งานแล้ว ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๓

ข้อ ๔ เครื่องวัดความชี้น้ำต้องแสดงรายละเอียดดังต่อไปนี้ไว้บนเครื่อง โดยต้องทำให้อ่านง่าย ชัดเจน และลงเลื่อนยก

(๑) ชื่อ หรือเครื่องหมายการค้าของผู้ผลิต ผู้นำเข้า หรือผู้ขาย

(๒) รุ่นและแบบของเครื่องวัด

(๓) พิกัดกำลังสูงสุดของเครื่องวัด

(๔) ปริมาณข้าวตัวอย่างที่ใช้วัดอัตราความชี้น้ำแต่ละครั้ง

(๕) พิสัยการวัดของเครื่องวัด

(๖) พิสัยอุณหภูมิใช้งานของเครื่องวัด

(๗) ข้อความ “สำหรับวัดอัตราความชี้น้ำข้าว (ระบุชนิดของข้าวตามประกาศนี้) เท่านั้น”

โดยต้องแสดงข้อความเป็นตัวอักษรที่อ่านได้ชัดเจน มีขนาดความสูงของตัวอักษรไม่น้อยกว่า ๔ มิลลิเมตร

การแสดงข้อความตามวรรคหนึ่ง ให้แสดงไว้ที่ด้านหน้าของเครื่องวัดเหนือส่วนแสดงค่า ในลักษณะที่ให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการวัดทุกฝ่ายสามารถเห็นได้ชัดเจนพร้อมกัน ทั้งนี้ ข้อความต้องติดแน่น และไม่หลุดออกได้ง่าย

ข้อ ๕ เครื่องวัดความชี้น้ำเครื่องหนึ่งให้ใช้วัดอัตราความชี้น้ำชนิดใดชนิดหนึ่งตามที่ระบุไว้เท่านั้น

ข้อ ๖ การแสดงค่าเครื่องวัดความชี้น้ำต้องมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

(๑) ให้ส่วนแสดงค่าแสดงค่าที่วัดได้เป็นแบบดิจิทัลเท่านั้น โดย

(ก) ตัวเลขบนหน้าจอต้องแสดงให้สามารถเห็นได้ชัดเจนและอ่านได้ง่าย โดยมีความสูงไม่น้อยกว่า ๑๐ มิลลิเมตร

(ข) ถ้ามีส่วนแสดงค่าหลายแห่ง ทุกแห่งต้องแสดงค่าถูกต้องตรงกัน

(ค) แสดงค่าอัตราความชี้น้ำเมื่อสิ้นสุดขั้นตอนการวัด

(ง) ระบุจำนวนครั้งที่ทำการวัด (ถ้ามี)

(จ) การคำนวนและแสดงค่าเฉลี่ยผลการวัด ต้องแสดงได้อย่างถูกต้อง (ถ้ามี)

(๒) เครื่องวัดที่มีส่วนพิมพ์ค่าต้องมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

(ก) ต้องพิมพ์ค่าอัตราความชี้น้ำให้ตรงกับส่วนแสดงค่า

(ข) ต้องพิมพ์ค่าอัตราความชี้น้ำเมื่อขั้นตอนการวัดได้ดำเนินการสิ้นสุดลงแล้วเท่านั้น

(๓) เครื่องวัดต้องแสดงค่าได้ถูกต้องในพิสัยอุณหภูมิใช้งานของเครื่องวัดที่กำหนดโดยผู้ผลิต ทั้งนี้ พิสัยอุณหภูมิใช้งานของเครื่องวัดต้องครอบคลุมอุณหภูมิอย่างน้อยตั้งแต่ ๑๐ องศาเซลเซียส ถึง ๔๐ องศาเซลเซียส

(๔) ค่าขั้นหมายมาตรฐานของส่วนแสดงค่าหรือส่วนพิมพ์ค่าอัตราความชี้น้ำต้องไม่เกินร้อยละ ๐.๑

ข้อ ๑๑ เครื่องวัดความชื้นข้าวที่มีการใช้ร่วมกับอุปกรณ์ควบคุมที่แยกออกจากเครื่องวัดต่างหาก หรือที่ประกอบเข้ากับเครื่องวัด อุปกรณ์ควบคุมที่ใช้ต้องมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

(๑) เครื่องซึ่งที่ใช้ซึ่งเพื่อกำหนดปริมาณข้าวตัวอย่างทดสอบ ต้องมีค่าขั้นหมายมาตรฐานของเครื่องซึ่งไม่เกิน ๑๐ มิลลิกรัม โดยมีค่าความคลาดเคลื่อนฝ่ายมากหรือฝ่ายน้อยไม่เกิน ๐.๕ เท่าของค่าขั้นหมายมาตรฐานของเครื่องซึ่ง

(๒) เครื่องวัดอุณหภูมิต้องเหมาะสมกับเครื่องวัดความชื้นข้าวและมีค่าอ่านละเอียดได้ถึง ๐.๕ องศาเซลเซียส

ข้อ ๑๒ เครื่องวัดความชื้นข้าวต้องมีคู่มือการใช้งานโดยแสดงรายละเอียดที่สำคัญของเครื่องวัด วิธีการใช้ และอุปกรณ์ควบคุมต่าง ๆ

ข้อ ๑๓ อัตราเพื่อเหลือเพื่อขาดของเครื่องวัดความชื้นข้าว ให้เป็นดังนี้

(๑) การให้คำรับรองขึ้นแรกและการให้คำรับรองขั้นหลัง ให้มีทั้งฝ่ายมากและฝ่ายน้อยได้ไม่เกินร้อยละ ๐.๘

(๒) การตรวจสอบเครื่องวัดความชื้นข้าวที่ใช้งานแล้ว ให้มีทั้งฝ่ายมากและฝ่ายน้อยได้ไม่เกินร้อยละ ๑.๐

ข้อ ๑๔ ให้เครื่องวัดความชื้นข้าว มีอายุคำรับรองสองปี นับแต่วันที่ให้คำรับรอง กรณีเครื่องวัดความชื้นข้าวที่ให้คำรับรองโดยผู้ซ่อม ให้มีอายุคำรับรองหกสิบวัน นับแต่วันที่ให้คำรับรอง

ข้อ ๑๕ บรรดาเครื่องวัดความชื้นข้าวตามกฎกระทรวง กำหนดเครื่องวัดที่อยู่ในบังคับ แห่งพระราชบัญญัติมาตราซึ่งตั้งไว้ พ.ศ. ๒๕๔๒ ชนิด ลักษณะ รายละเอียดของวัสดุที่ใช้ผลิต อัตราเพื่อเหลือเพื่อขาด และคำรับรองของเครื่องซึ่งตั้งไว้ และหลักเกณฑ์และวิธีการจดทะเบียนเครื่องหมายเฉพาะตัว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๗ ที่มีการให้คำรับรองอยู่ในวันก่อนวันที่ประกาศนี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปจนกว่าคำรับรองนั้นจะสิ้นอายุ

ประกาศ ณ วันที่ ๑๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

ชุติมา บุณยประภัศร

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ รักษาการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์